

Ajankohtaisen lakitiedon lähteitä

Tavoitteet

Tutustutaan internetin avoimesti käytettäviin oikeudellisiin tiedonlähteisiin, tiedon tuottajiin ja palveluihin sekä mahdollisuuksiin seurata asioiden valmistelua päätöksenteon eri vaiheissa.

Sisältö

- Laki- ja oikeustieto Suomessa
- Finlex - valtion säädöstietopankki
- Edilex
- Eduskunta, säädösten valmistelu ja päätöksenteon seuranta
- Muita lakitiedonlähteitä

Laki- ja oikeustieto Suomessa

Sitovia oikeusnormeja Suomessa ovat *kansalliset säädökset*

- perustuslaki,
- lait ja asetukset,
- valtioneuvoston ja ministeriöiden päätökset sekä
- muut oikeusohjeita sisältävät viranomaispäätökset.

Suomen oikeusjärjestykseen kuuluvat myös muiden maiden kanssa sovitut *valtiosopimukset* sekä *EU-säädökset*: asetukset, direktiivit, päätökset sekä EU-tuomioistuimen ratkaisut.

Suomen säädöskokoelmaa ja ruotsinkielistä kokoelmaa *Finlands författningssamling* on julkaistu vuodesta 1860 lähtien. Vaikka kokoelmista on olemassa sähköisetkin versiot, **vain painettu kokoelma on virallinen säädöslähde**. Erillisessä *Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa* (*Finlands författningssamlings fördragsserie*) julkaistaan Suomen kansainväliset velvoitteet kuten valtiosopimukset.

Lakikirjat, kuten *Suomen laki*, *Finlands lag* tai *Lakikirja*, ovat **valikoimia**, joista löytyvät yleisimmin tarvittavat säädökset.

Mistä lakitietoa löytää?

- **Finlexistä** voi etsiä tietoa mm. ajantasaisesta lainsäädännöstä.

- **Edilexistä** voi tarkistaa uusimmat säädösmuutokset.
- **Eduskunnan sivuilta** voi etsiä tietoa suunnitteilla ja meneillään olevista säädöshankkeista
- **Eduskunnan kirjasto** on oikeudellisen alan erikoiskirjasto, joka palvelee kaikkia kansalaisia tiedonhaussa.

Finlex – Valtion säädöstietopankki

<http://www.finlex.fi/fi/>

Finlex on oikeusministeriön omistama ja Edita Publishing Oy:n ylläpitämä maksuton ja internetissä avoimesti käytettävä verkkopalvelu lainsäädännöstä ja oikeuskäytännöstä.

Finlex koostuu yli kolmestakymmenestä tietokannasta ja sisältää

- tietoa *ajantasaisesta lainsäädännöstä* – Finlexiä päivitetään kerran viikossa,
- tietoa *oikeuskäytännöistä* (kotimaisten ja eurooppalaisten tuomioistuinten ratkaisuja on usean vuosikymmenen ajalta),
- *hallituksen esitykset*,
- *viranomaisnormit* (mm. yleissitovat työehtosopimukset) ja
- *valtiosopimukset*.

Palvelun etusivulta pääsee suoraan katsomaan *eniten käytetyt lait*, KKO:n ja KHO:n *ennakkopäätöksiä* sekä *uusimpia säädöksiä ja lakiesityksiä*.

Ohjeita tiedonhakuun säädöspankista:

Pika- ja tarkennettu haku sekä asiasanahaku

- Tietoa voi hakea ekstisivuilta, esimerkiksi lakitekstistä tai oikeustapausten selostuksista.
- Poikkeuksena ovat pdf-tiedostoina julkaistut *säädös- ja sopimustekstit*, *määräyskokoelmätietokanta* sekä vain viitetietoja sisältävät *hakemisto- ja kirjallisuustietokannat*.
- Tiedonhaussa on käytössä sekä **pikahaun** että **tarkennetun haun** lomakkeet:
 - hakusanan voi *katkaista* tähdellä: *
- *Fraasihaussa* haettava fraasi ympäröidään lainausmerkein: ”--- ”
- **Ja** hakusanojen välissä tarkentaa, **tai** laajentaa hakutulosta.
- *Pikahaussa* voi rakentaa sulkumerkeillä pidempiä hakulausekkeita:
 - **Esimerkki:** *(laps* tai alaik*) ja huolt**
- *Tarkennetussa haussa* voi aihetta tarkentaa rajaamalla pois eri vaihtoehtoja.
- *Asiasanahaussa* voi hakea oikeat termit asiasanaluettelosta valittua termiä klikkaamalla.

Pikahakulaatikon alta kohdasta **Katso ohjeet** löytyy ohjeita ja runsaasti erilaisia esimerkkejä säädöstietopankin käytöstä.

FINLEX

Suomeksi På svenska In English

Etusivu Lainsäädäntö Oikeuskäytäntö Viranomaiset Valtiosopimukset Hallituksen esitykset

Hae Finlexistä:

Hakusana... Lainsäädäntö Hae ›

Haussa katkaisumerkki *, esim. ajoneuv* rekister*. Laveampi haku tai-sanalla

Uutiset: Perintäkuluja alennetaan erityisesti pienissä kuluttajien veloissa 16. maaliskuuta alkaen
Konkurssivelallisen vaihtolo-oikeus kirjattiin lakiin

Eniten käytetyt lait Uusimmat KKO:n ja KHO:n ennakkopäätökset Uusimmat säädökset ja lakiesitykset

Asunto-osakeyhtiölaki Hallintolaki Henkilötietolaki Kuluttajansuojalaki Laki julkisista hankinnoista Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta Lastensuojelulaki Maankäyttö- ja rakennuslaki Osakeyhtiölaki Rikoslaki Suomen perustuslaki Sähköisen viestinnän tietosuojalaki Terveystieteiden tutkimuslaki Tietoliikennelaki Työaikalaki Työsopimuslaki Työterveyshuoltolaki Työturvallisuuslaki Vuosilomalaki

+ Näytä enemmän

Ajantasainen lainsäädäntö

Lainsäädäntö-tietokanta

- Haku kohdistuu n. 1700 **ajantasaisen säädöksen** otokseen.
- **Alkuperäisten säädösten** haku kohdistuu n. 29 000 säädökseen, joita ei ole päivitetty julkaisemisen jälkeen.
- Haun voi tehdä **pika- ja tarkennetulla** haulla ja **asiasanahakuna**
- **Kansiohaku:** säädöksiä haetaan vuosikansioista julkaisuvuoden mukaan
- **Suorahaku:** haetaan suoraan säädöksen numerolla esimerkiksi: *1281/2003*
- **Viitetietohaku:** Haetaan säädöksen nimikkeellä tai sen osalla, esimerkiksi: *kotikuntal**

Säädösmuutosten hakemisto

- Sisältää n. 46 000 alkuperäisen säädöksen viitetiedot ja muutoshistorian. Haun voi kohdistaa säädösten viitetietoihin, kuten nimeen ja numeroon.

Sähköinen säädöskokoelma

- Sähköisen säädöskokoelman säädöstekstejä julkaistaan päivittäin pdf-vihkoina, joiden avaamiseen tarvitaan maksuton Adobe Acrobat reader -ohjelma.
- Säädöksiä haetaan valitsemalla vuosi ja säädösvihko.
- **Vieraskieliset säädökset:** Kokoelma sisältää n. 550 vieraskielien säädöskäännöksen viitetiedot. Viitetiedoista on suora linkki käännostekstiin.

Oikeuskäytännöt

Korkein oikeus: ennakkopäätökset

Sisältää Korkeimman oikeuden ratkaisujen hakemistot vuosilta 1926–1979 sekä vuodesta 1980 lähtien kokonaiset ratkaisutekstit.

Ruotsinkielissä ennakkopäätöksissä haku kohdistuu Korkeimman oikeuden vuosikirjassa julkaistuihin ratkaisujen tiivistelmiin.

- Oikeuskäytäntöjä voi hakea **kansiohakuna** oikeustapauksen julkaisuvuodenperusteella.
- **Suorahaku** kohdistuu oikeustapausten numeroihin
- Hakulomakkeissa on käytössä **pika-** ja **tarkennettu haku**.
- Haun voi tehdä viitetiedoilla, joita ovat esimerkiksi dinaarinumero, esittelypäivä, taltionumero, tiivistelmä ja antopäivämäärä.
- **Asiasanahaku:** KKO:n asiasanastossa on ratkaisujen sisältöä kuvailevat asiasanat. Haku tehdään klikkaamalla haluttua asiasanaa. Hakea voi myös asiasanaluetelun kautta termeillä, esimerkiksi: *Maksuton oikeudenkäynti ; Tekijänoikeusrikkomus*

Muut korkeimman oikeuden päätökset ja valitusluvat

Haku kohdistuu päätösten ja valituslupien lyhyisiin tiivistelmiin. Ratkaisutekstit on julkaistu Korkeimman oikeuden vuosikirjassa 1980 alkaen. Vuosien 1926–1979 ratkaisuista on hakemistot.

Korkein hallinto-oikeus

Korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätökset sisältävät ratkaisulyhennelmiä vuodesta 1944 alkaen ja ratkaisutekstejä vuodesta 1999 eteenpäin.

- Aineistosta voi hakea pika- ja tarkennetulla haulla sekä viitetiedoilla.

Hovioikeuksien ratkaisut

Tietokanta sisältää oikeustapausselosteita vuodesta 1964 alkaen.

- Hakuina ovat käytössä pikahaku ja tarkennettu haku.

Hallinto-oikeuksien ratkaisut

Tietokannassa on hallinto-oikeuksien ja lääninoikeuksien ratkaisujen päätöslyhennelmiä vuodesta 1979 alkaen ja vesiyläoikeuden ratkaisuja vuosilta 1988–1998.

- Hakuina toimivat pika- ja tarkennettu haku sekä tekstihaku.

Markkinaoikeuden ratkaisut

Mukana ovat markkinatuomioistuimen ratkaisut vuosilta 1979–2002, markkinaoikeuden lausunnot ja ratkaisut. Ratkaisut koskevat markkinaoikeutta, kilpailunrajoitusta ja julkisia hankintoja.

- Hakuna toimii pikahaku.

Työtuomioistuimen ratkaisut

Tietokannassa ovat kaikki työtuomioistuimen ratkaisut vuodesta 1970 alkaen.

- Useita hakumahdollisuuksia: Kansiohaku, suoraohaku, asiasanahaku sekä haku viitetiedoilla. Voidaan käyttää sekä pikahakua että tarkennettua hakua.

Vakuutusosoikeuden ratkaisut

Tietokannassa on yli tuhannen oikeustapauksen valikoima vuodesta 1961 lähtien.

- Hakea voi pikahauulla, asiasanalistan termeillä tai lyhennelistan avulla.

Eurooppa-tietokannat eli Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tietokannat

- EY-tuomioistuinten ja ratkaisujen suomenkieliset tiivistelmät vuosilta 1961–1994
- Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tietokannassa tiivistelmiä on vuodesta 1960 alkaen
- Erilliskokoelmassa ratkaisuja tuomioistuinten toimivallasta vuodesta 1976 alkaen.
- Haun voi tehdä pikahakuna, tarkennettuna hakuna tai viitetietohakuna.

Oikeuskäytäntö kirjallisuudessa

Kokoelmaan on koottu suomalaisessa oikeuskirjallisuudessa olevia viittauksia tuomioistuinten ratkaisuihin Euroopan alueella. Viittauksia voi hakea pikahauulla.

Viranomaiset

Viranomaisten määräyskokoelmat

Tietokannassa on ministeriöiden ja keskusvirastojen antamien ohjeiden tekstit ja viitetiedot. Hakea voi pika- ja tarkennetulla hauulla. Pääsivulla on viranomaishakemisto, josta valitaan ensin minkä viraston määräyksistä on kyse.

Työehtosopimusratkaisut

Yleissitoviksi vahvistetut työehtosopimukset ja vahvistamislautakunnan päätökset vuodesta 2001 alkaen.

- Ratkaisuja voi hakea pikahauulla tai hakemistoja selailemalla.

Valtioneuvoston oikeuskansleri

Tietokannassa on oikeuskanslerin ja apulaisoikeuskanslerin ratkaisuja vuodesta 1988 alkaen. Mukana on mm. yksityisten kanteluihin liittyviä ratkaisuja ja valtioneuvostolle annettuja lausuntoja.

- Hakuina toimivat pikahaku ja tarkennettu haku.

Työsuojalautakunta

Työsuojalautakunnan päätöksiä (vuodesta 1988 alkaen) voi hakea pikahauulla.

Valtiosopimukset

Tietokanta sisältää Suomen sopimukset muiden valtioiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa vuodesta 1918 asti sekä sopimuskortiston sopimusten muutoksista.

- Sopimuksia voi hakea pikahauulla.
- Voimassa olevista valtiosopimuksista on myös viitetietokantana julkaistu sopimuskortisto.
- Sopimuksia haetaan sähköisestä sopimussarjasta vuoden ja sopimusvihkon perusteella.

Hallituksen esitykset

Esitystekstit vuodesta 1992 alkaen suomeksi sekä näköisversiot suomeksi ja ruotsiksi pdf-tiedostoina vuodesta 2001 alkaen.

- Luettelo vireillä olevista, eduskunnalle annetuista hallituksen esityksistä.
- Hakea voi esityksen numerolla tai esitystekstistä pikahauulla tai tarkennetulla haulilla.

Edilex

<http://www.edilex.fi/saadokset/smur/>

Edilex on Edita Publishing Oy:n tuottama pääasiassa maksullinen lakitietopalvelu. Se koostuu kymmenistä eri tietokannoista ja palvelua päivitetään viikoittain. Edilex on laadittu työvälineeksi oikeudellista tietoa tarvitseville ammattilaisille. Se sisältää mm. juridisen uutispalvelun, artikkeleita sekä ajantasaiset säädöstietokannat.

Ajantasaisimmat ja **uusimmat säädösmuutokset** voi kuitenkin tarkastaa Edilexistä maksutta:

- Avaa *säädösmuutosrekisteri* etusivun vasemmalta laidalta *oikopoluista*.
- Pikahakulaatikosta voi hakea esimerkiksi sanalla *kalastuslaki*.
- Avaa laki ja katso muutokset. Muutossäädös vie suoraan Finlex-säädöstietopankkiin.

Eduskunta

<http://web.eduskunta.fi>

- Eduskunnan sivuilta voi seurata *päätöksentekoa* ja *vireillä* olevien asioiden käsittelyä.
- Etusivun vasemmasta alalaidasta pääsee *Usein kysytyt kysymykset* -osioon. Sen kautta löytyvät ohjeet erilaisten asioiden ja puheenvuorojen etsimiseen.
- *Asiahaku*- hakukenttä on myös etusivulla. Hakulaatikkoon voi kirjoittaa minkä tahansa sanan (katkaisumerkinä *). Hakutuloksessa koosteena ne asiayhteydet, joiden otsikossa tai viitetiedoissa hakusana on mainittu. Viite kertoo, missä vaiheessa kyseisen asian käsittely on ja tarjoaa suorat linkit siihen liittyviin asiakirjoihin.
- Etusivun yläpalkista pääsee *Ajankohtaisiin* asioihin. Sieltä löytyvät mm. tiedotteet ja puhemiesten puheet.
- *Oikopolkuja* käyttämällä etusivulta pääsee nopeasti esim. EU-asioihin ja löytää tiedot valiokuntien kokouksista.

Valtiopäiväasiat ja asiakirjat

Etusivun *Oikopoluilta* löytyvät *Valtiopäivät ja asiakirjat*, jotka sisältävät tietoa muun muassa käsittelyvaiheessa olevista asioista.

Valtiopäiväasioista voi hakea [http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/vexhaku.sh?lyh=""?kieli=su](http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/vexhaku.sh?lyh=)

- hakusanalla tai asiasanaston sanalla
- asiatyypin mukaan (esim. hallituksen esitykset, aloitteet)
- asian tunnuksella tai säädöskokoelman numerolla
- valtiopäivittäin tai vaalikausittain tai voi määrittellä aikavälin

Esimerkkejä: Tee haku hakusanalla *pienyrittäjät*

Tee haku naisyrittäjyydestä käyttämällä katkaisumerkkiä (*): *naisyrittäj**

Lakihankkeiden tietopaketti LATI

<http://lib.eduskunta.fi/Resource.phx/kirjasto/oikeudellinentieto/tietopaketit/index.htm>

Keskeisiin lainsäädäntöhankkeisiin liittyvä aineistoa kootaan tietopaketeiksi. Tähän kokonaisuuteen liitetään mukaan hankkeiden uutisointia, kirjallisuutta, tutkimusaineistoa koskevaa tietoa sekä tietoa esimerkiksi kansalaisten mahdollisuuksista vaikuttaa kyseiseen hankkeeseen. Myös valmistuneisiin lakihankkeisiin liittynyt aineisto säilytetään ja siirretään omaan osioonsa.

Esimerkki: *Vanhuspalvelulakipaketti* – etsi asiaa koskevia puheenvuoroja ja sen käsittelyä.

Elki-linkkitietokanta

<http://www.eduskunta.fi/kirjasto/Elki/elki.html>

Elki sisältää Eduskunnan kirjaston tietoasiantuntijoiden arvioimia ja valikoimia verkkopalveluita, joiden aiheina on oikeus, politiikka ja hallinto. Linkit on jaoteltu aiheittain ja maittain.

Selma-kokoelmatietokanta

<https://selma.linneanet.fi/vwebv/searchBasic?dbCode=LOCAL>

Eduskunnan kirjaston teokset löytyvät Selma-tietokannasta, mutta teoksia pystyy hakemaan myös pikahaulilla suoraan Eduskunnan kirjaston etusivun kautta. Hakulaatikkoon voi kirjoittaa minkä tahansa sanan hakusanaksi ja sanan voi katkaista kysymysmerkillä (?).

Esimerkkihaku: *maahanmuutta? yrittäj?*

Muita lakitiedon lähteitä

Oikeuslaitos

www.oikeus.fi

Oikeusministeriön tuottama palvelu, joka tarjoaa oikeusapuun ja asiointiin tarvittavaa tietoa, mm. lomakkeita, asiakirjamalleja sekä oikeuslaitoksen virastojen (tuomioistuimet, hovi- ja käräjäoikeudet, syyttäjät, ulosotto) palvelusivut. Palvelun kautta voi seurata uusimpia tuomioistuinratkaisuja sekä oikeusministeriön tiedotteita ajankohtaisista aiheista.

Eduskunnan kirjasto

<http://lib.eduskunta.fi/Resource.phx/kirjasto/index.htm>

<http://lib.eduskunta.fi/Resource.phx/kirjasto/tietopalvelut/index.htm>

Eduskunnan kirjasto on oikeudellisen tiedon erikoiskirjasto, joka on avoin kaikille kansalaisille ja jonka tietopalvelu palvelee jokaista, joka tarvitsee tietoa eduskunnasta, päätöksenteosta, oikeudesta, yhteiskunnasta, kansainvälisistä järjestöistä tai Euroopan Unionia koskevista asioista tai päätöksenteosta.

Tietopalvelu on pääosin maksutonta. Tietopalvelukysymyksiä voi jättää myös puhelimitse, sähköpostilla tai verkossa, joko palvelulomakkeella tai yleisten kirjastojen *Kysy kirjastonhoitajalta* -palvelun kautta <http://www.kirjastot.fi/kysy> .

Lähteinä käytetty:

Palvelujen verkkosivut

Pakarinen, Mirja: Finlex ja muut säädöslähteet. Tietoa tiedonlähteistä – koulutus Eduskunnan kirjastossa 2009 ja 2/2012.